• Garb tarihinden •

Meraklı sahifeler

Monaldeski faciası

İsveç Kraliçesi Kristin, âşıkının ihanetini nasıl cezalandırdı?

Çeviren: **Hamdi Varoğlu**

Bu facianın sahne yazısı olan İsveç Kraliçesi Kristin'i, bir kaç satırla tanıtayım. İsveç Kralı Gustave - Adolphe'un kızını, tarihçiler, şöyle tasvir ediyorlar:

Güzelle çirkin arası, daha ziyade çirkine yakın, çok beyaz bir yüz; mavi gözler, kalın dudaklı iri bir ağız; gaga bir burun, kısa bir boy. Teşrifata kat'iyyen kulak asmıyan bir kraliçe; vazifeye sırrı kadar değer vermiyen bir devlet reisi; kendinden başkasının hürriyet ve hayatını hiçe sayan bir insan.

Portresi şu bir kaç satır içinde hulâsa edilebilen Kristin'in annesi Prenses Marie - Eleanore, kocası öldüğü zaman öyle müthiş bir yeis ve mateme bürünmüştü ki, bizzat kızı, anasının ifrat teessürünü, hatıratında «hakiki görülmekten ziyade, affedilmeğe lâyık» diye tavsif eder.

Marie - Eleanore kocasının kalbini bir altın kutuya koyup karyolasının başucuna asmış, ikide bir feryad ederek ona yüzünü gözünü sürmeğe başlamıştı. Kutuyu elinden alıncaya kadar çekilmedik müşkülât kalmadı. Bir türlü teselli bulamıyan dul Prenses, o zaman ufacık bir çocuk olan kızı Kristin'i yanına alıp, her tarafı siyahlarla örtülü, zifiri karanlık bir odaya kapanıyor, gözyaşları, feryadlar, eninler içinde çırpınıyordu. Kristin, tam üç sene, bu yarı meczub anasının yanında, kâbus hayatı yaşadı. Sonunda, Prensesi, uzak bir şatoya götürdüler, bir daha da ismini işiten olmadı. Fakat Kristin, tarihte pek çirkin izler bırakan şuursuz hareketlerile meşhur bu Kraliçe, ruhunu musallat hastalığın ilk mikrobunu, çocukluğunun, o ölüm kokulu muhitinde geçen yılları zarfında kapmıştı.

Anlatacağım vak'a, bu muvazenesiz kadının sayısız garib hareketleri arasından en tüyler ürpertici olanıdır.

Her çocuğun alfabe okuduğu yaşta, edebiyata, dil öğrenmeğe, felsefeye, resme, musikiye, hulâsa yüksek bilgiye ve güzel san'at namına ne varsa hepsine karşı büyük bir istidad gösteren Kristin, konuştuğu on yedi lisanı, edebiyat ve felsefe sahasında edindiği malûmatı, Kraliçelik vazifelerinin memle icabatı ve devlet işleri arasında feda etmek zarureti karşısında kaldığını görünce, günün birinde, tahtını bırakıp memleket hudutları dışına çıkıverdi.

Gülünç, eğlenceli, hayret verici tefevvuatla dolu seyahati esnasında, bu yarı deli Kraliçeyi, takib edemiyeceğiz. Memleketi dışındaki hayatının, Pariste geçen günleri, mevzuumuzu doğrudan doğruya alâkadar ettiği için, derhal oraya gelelim.

Kristin'in Fontenblo'daki zevkleri, Parisliler, şöhretini işitmişlerdi. Parise doğru yola çıktığını haber alınca, büyük bir sabırsızlıkla onu beklemeğe başladılar. Nihayet, tehalükle beklenen o gün, geldi. Şehrin kapısından Louvre sarayına kadar iki kenarı dizilen kalabalık ortasından, sabık Kraliçe, at üstünde, sırmalı ve dantelâlı erkek kıyafetile geçti. Maiyetinde, Romadan getirdiği bir iki İtalyan silâhtar vardı. Balkonlara, pencerelere dolan, caddeleri kaplayan halk, bu maskaralığı uzun uzun alkışladı.

Fakat, saray halkı, daha o akşam, büyük bir inkisarı hayale uğramıştı. Kraliçenin şerefine bir balo verilecek. Bir de komedi oynanacaktı. Kristin, baloya girmelerle geldi, yontulmamış bir dağlı gibi dansetti, kendisinden iltifat bekleyen nedimlerle kavga etti ve bir külhanbeyi gibi kaba küfürler savurdu. Tiyatro seyrederken de, iskemlenin arkalıklarına bir bacağı arasına alıp tere oturduğunu, aktörlere avaz avaz haykırdığını gören saray kadınları, hayretten donakaldılar. O gece, misafir edildiği odaya çekilmek üzere, bu sözümona Kraliçenin derbeder kılığını, bele murdarlığını, anlata anlata bitiremediler.

Bir müddet Pariste kaldı. Fakat, artık çekilip gitmesi münasib olacağı ihsas edilince, İtalyanlarını yanına aldı, tekrar serseri hayatına döndü.

Kristin bir kaç ay İtalyada oturduktan sonra, tadı damağında kalan Parise gelmek üzere yola çıkmıştı. Fakat bu sefer, bu küfürbaz, kirloz - hatta kulaktan kulağa dolaşan rivayete göre, kesesi boşaldığı için bir istikraz niyeti besleyen - sabık Kraliçe Parise kabul edilmedi. Paris yolundan geri, Fontenebleau sarayının kapısına dayandı. Emrine tahsis edildi ve şatodan lütfen çıkmaması da ayrıca ihtar olundu.

İşte, Monaldeski faciası burada cereyan etmiştir:

1657 senesi ikinciteşrin ayının onuncu günü, şatoya yakın bir manastırın başpapası rahib Lebel, Kraliçe Kristin'in emrile, aceleten şatoya davet edilmişti. Emri kendisine tebliğ eden adamla beraber şatoya geldikleri vakit, rahibi, geyikli galeriye soktular, kapıyı arkasından kilitlediler. Papas, kendisini, bomboş, koca bir salonda buldu. Orada, Kraliçe oturuyor, karşısında, maiyetindeki İtalyanlardan biri olan Marki Monaldeski ayakta durmuş, yalvarıyordu.

Kraliçe, papası görünce:

— Papas efendi, dedi, ben çekiliyorum. Bu alçak, hain adamı ölüme hazırlayın.

Rahib Le Bel, fena halde şaşalamış, pek müşkül bir mevkide kalmıştı. Fransa hudutları dahilinde, Fransa Kralından başka hiç kimsenin, velev bir Kraliçe olsun, hiç kimse hakkında idam kararı vermeğe, hele o kararı şahsan infaza hakkı yoktu. Bunu, sabık Kraliçeye anlatmak istedi, dinlemedi.

Marki Monaldeski, Kraliçenin, hakkındaki ölüm kararını bildirip salondan çıkması üzerine büyük bir ye'se düşmüş, ızdırab içinde kıvranmağa başlamıştı. Rahib, Kristin'in yanından avdet edip de, Kraliçenin, kararından dönmediğini haber verince, Marki üstüste bir iki feryad kopardı, düştü. Kalkıp papasa günah itirafına başladı. O kadar şaşkın bir vaziyetteydi ki, ne söylediğini bilmiyor, fransızca, italyanca, lâtince kelimeleri birbirine karıştırıyordu. Sonra, birdenbire, tekrar yerinden fırladı, tekrar avaz avaz haykırmağa, yalvarmağa başladı.

Rahib Le Bel'in içeri girdiği andanberi, salonun tâ öbür ucunda, üç kişi, yalın kılıç, heykel gibi dimdik duruyordu. Bunlardan biri olan Sentinelli ilerledi. Sabırsızlıkla:

— Marki, dedi, öleceksin. Günahlarını itiraf ettin, bitti mi?

Bunu söylemekle beraber, Monaldeski'yi duvara doğru itmiş, kılıcının sivri ucunu, midesine batırmıştı. Marki, kılıcı sağ elile yakaladı, üç parmağı kesildi. Ayakta bekleyen üç adamdan ikincisi, bu sefer, Monaldeski'yi, yüzünden yaraladı. Marki, kanlı ellerini rahibe doğru uzatmış, can acısile haykırarak ondan istimdad ediyordu.

Rahib Le Bel, can çekişen biçareye yaklaştı, onu teselliye çalıştı, kolları arasına aldı. Yaralı, bir dizi yerde, ölüm duasını dinliyordu. Sonra, mütevekkil, bütün vücudü titriyerek, yüzükoyun yere uzandı, boynunu kesmeleri için elile işaret etti. Kılıçlı adamlar, birer birer tecrübe ettiler. Fakat, Markinin arkasındaki örme zırh, bütün bu debelenme esnasında yukarı doğru çıkmış, boynunu örtüyor, kılıcın kesmesine mâni oluyordu.

Bir mezbaha faaliyetinden farkı olmıyan bu sahne, bütün fecaatile cereyan ederken, rahib Le Bel de, Markiyi, dindarane ölmeğe teşvik ediyor, ona dua gerekli telkinler yapıyordu.

O esnada, kapı birdenbire açıldı; içeriye, Kristin'in hususi papası girdi. Monaldeski, papasın, af emri getirdiği ümidine kapılarak, kanlar içinde yerinden doğrulmuş, ellerini bitiştirmeğe çalışarak, ona doğru ilerlemişti. Fakat papas, af emri getirmediğini, sadece, işin bitip bitmediğini görmeğe geldiğini söyleyince, Sentinelli, bir ikinci kılıçlı celâd Markiyi tekrar yakaladı, kılıcını boynuna daldırdı, sonra, bir hayvan boğazlar gibi, hem de bir bıçakla boğazlar gibi, kıtır kıtır kesti.

Monaldeski, bu vahşi elin altında on beş dakika daha yaşadı; sonra, son nefesini verdi. Bu korkunç sahne, öğleden sonra saat birde başlamış, dörde çeyrek kalaya kadar sürmüştü.

***

Kraliçe Kristin'in, bu ağır vicdan yükünü taşımağı göze alması, âşığı olan Monaldeski'nin bir ihanetini cezalandırmak arzusuna hamledenler vardır. Bazı rivayetlere göre de, Marki ile Sentinelli, birbirlerini çekemediklerini için, Santinelli, rakibi tarafından yazılan ve içinde Kraliçe hakkında yakışıksız bazı tabirler bulunan bir mektubu Kristin'e vermiş, o da, şahsına karşı gösterilen bu hürmetsizliği, mektub sahibini öldürtmekle cezalandırmıştır. Üçüncü bir rivayete göre de, bu mektub sahtedir, Santinelli, Markinin el yazısını ve imzasını taklid etmiştir.

Her ne olursa olsun, iki yüz seksen sene evvel, Fontenblo şatosunun geyikli salonunda, son perdesi emsalsiz bir facia sahnesi üzerine kapanan o aşk macerasından, yegâne hatıra olarak bir mezar; Monaldeski'nin öldürüldüğü salonun duvarına asılı bir örgü zırh ve o zırhın üzerine, Kraliçe Kristin'in çizdiği çetrefil, okunan ilânet kalmıştır.

Fatihteki feci cinayetin ikinci kurbanı

Kalçasından yaralanan Şükran da hastanede öldü

Dün hastanede ölen Şükran

Çarşamba gecesi, Fatihte vukua gelen cinayette kalçasından yaralanan 14 yaşlarındaki Şükran da dün sabah hastanede ölmüştür. Şükranın cesedi de adliye doktoru Enver Karan tarafından muayene edilerek defnine ruhsat verilmiştir.

Diğer taraftan katil Ali Özdemir, hâlâ şiddetle aranmaktadır.

Bu feci cinayet etrafında aldığımız mütemmim malûmata göre, Ali Özdemir 13 ay evvel Hayrünnisa ile tanışmış ve nişanlanmıştı. Evli bulunan Ali, karısı ile arası açık olduğu sıralarda Hayrünnisa ile tanışmış ve karısından boşanıncaya kadar bu işi Hayrünnisadan saklamak istemişti.

Hayrünnisa 16 yaşlarında güzel bir kızdı. Kızın babası Hayri, seyyar dondurmacılık ve aşurecilik yamak suretile evini geçindirmekte, ev işleri ile de kızı meşgul olmakta idi. Başka kimseleri olmıyan baba kız, dar kazancları olmakla beraber mes'ud bir hayat yaşıyorlardı. Bir sene evvel bir vesile ile tanışan ve nişanlanan iki genc, son zamanlara kadar birbirlerine şiddetle bağlı bulunuyorlardı. Fakat Hayrünnisa, Alinin boşanma işinin uzamasına sinirlenmeğe başlayınca arada bir kırgınlık başgöstermiştir. Bu vaziyeti farkeden dondurmacı Hayri, bir taraftan kızına sabır tavsiye ederken diğer taraftan da müstakbel damadına Hayrünnisanın gönlünü alması hususunda ikazlardan geri kalmamıştır.

Ali Özdemir, çarşamba akşamı nişanlısının bu lâkayıd hareketlerine bir nihayet vermek ve eski mes'ud günleri iade edebilmek emelile Hayrünnisanın evine gelmişti. Fakat kızda, Alinin kendisini oyaladığı hakkında bir fikri sabit vardı. Bu vaziyet karşısında Ali artık nişanlısı ile aralarının tamamen açılmış bulunduğuna kani olmuş ve kayınpederi ile samimî bir vedalaşma yaparak evden çıkıp gitmişti.

Hayrünnisayı çok fazla seven Ali, evden çıkmakla beraber muhitten ayrılamamış ve tesadüf ettiği nişanlısının komşusu terlikçi Şevketle birlikte tekrar dönmüştür. Şevketin evi önünde Ali ayrılmış ve Şevket evine girmiştir. Biraz sonra hep beraber yemeğe oturulmuştur. Bir aralık ekmek almak için Şükran dışarı çıkmıştır.

Bu sırada evin önünde dolaşan Ali, karanlıkta evden çıkanın Hayrünnisa olduğunu zannederek tabancasına sarılmış ve bir kurşunla zavallı Şükranı kalçasından yaralamıştır. Silâh sesine koşan Hayrünnisa, elinde tabanca kendisini kaybetmiş bir vaziyette Ali ile karşılaşmıştır. Ali, tabancasını bu sefer, Hayrünnisaya çevirmiş ve ilk kurşun kızcağızın gırtlağına isabet etmiştir. Bir kenara yıkılan Hayrünnisanın yanına yaklaşan Ali, kızcağıza beş el daha ateş etmiştir. Nişanlısının öldüğüne kanaat getirince de derhal vak'a mahallinden firar etmiştir.

Hayrünnisanın babası kendinden geçmiş bir vaziyettedir. Bir tanecik evlâdının bu feci akıbeti adamcağızı çılgına çevirmiştir.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 257,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bu meyanda İnkiltereye kendir elyafı, İtalyaya deri, Almanyaya yumurta, Filistine tütün ihrac olunmuştur.

Şehir ve Memleket Haberleri

Sürgün cezasına mahkûm olan ihtikâr suçluları

Asliye İkinci Ceza mahkemesinin verdiği iki sürgün cezası Temyiz mahkemesince tasdik edildi

Nişadır ihtikârından tacir Marko Pardo, pil ihtikârından Yakob Gabay ve Baruh Gabay haklarında İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesince verilen ikişer sene Eskişehire sürgün ve beşer yüz lira ağır para cezası kararları, temyiz mahkemesince isabetli görülerek, tasdik edilmiştir.

Millî korunma davalarına münhasıran ikinci cezada bakılmasındanberi, son bir kaç ay içerisinde üç davada sürgün kararı verilip, şimdiki halde bunlardan ikisi temyizin tasdikile kat'ileşmiştir. Üçüncü dava, kimyevî maddeler taciri Raşid Sevilin jelâtin ihtikârı davasıdır. Bunda verilen üç sene sürgün ve yedi yüz elli lira para cezası kararı, henüz temyiz mahkemesince tetkik olunmaktadır.

Boncuk ihtikârı

Boncuk ihtikârı mevzulu bir muhakemeye, İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesinde dün başlanmıştır.

Marpuççularda boncukçu Henna isminde genc bir kadınla çırağı Koço aleyhlerindeki bu davada, gramı 30 - 40 paraya satılması lâzımgelen boncukların gramı 7 kuruştan satıldığı iddia olunmaktadır. Mahkeme, her ikisi hakkında da tevkif müzekkeresi keserek, muhakemenin devamını tahkikatın tekmillenmesi için bırakmıştır.

İngiliz tuzu

İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesi, fabrikatör ve tacir Avramın 10 liraya satılması lâzımgelen 100 kiloluk bir çuval İngiliz tuzunu 16 liradan sattığını sabit görmüştür. Avramın 25 lira ağır para cezası, 200 kuruş harc ödemesine, dükkânının 7 gün müddetle kapatılmasına ve bu karar temyizce tasdik edilip kat'ileştiği takdirde, ilân bedeli 25 lirayı geçmemek şartile karar suretinin bir gezeteyle neşrettirilmesine ve bu masrafın da Avrama ödetilmesine karar vermiştir.

***

Fiat Murakabe Bürosu, Galatada Fermenecilerde Prodromidisi azamî dört liralık domalakı 8 liraya satarken yakalamış ve Müddeiumumiliğe vermiştir.

950 gr. ekmek 12,25 kuruşa satılacak

Koordinasyon heyetinin kararı bu günden itibaren tatbik ediliyor

Koordinasyon heyetinin kararı mucibince bu sabahtan itibaren İstanbul, Ankara ve İzmirde ekmek 950 gram olarak satılacaktır. Belediye reisliği bu hususta fırınlara lâzım gelen tebliğatı yapmıştır. Dün Belediyede nark komisyonu toplanarak ekmeğin 950 grama inmesi üzerine ekmek narkı da 20 para ucuzlanmıştı. Binaenaleyh bu sabahtan itibaren 950 gramlık ekmekler 12 kuruş 10 paradan satılacaktır.

Francala fiatları da ayrıca tetkik edilmektedir. Toprak Mahsulleri Ofisi francala imali için her gün fırınlara 20 çuval un vermektedir. Belediye, şehirdeki 26 francala fırınını tahdide karar vermiştir. Kaç francala fırınının çalıştırılacağı Vali tarafından tespit edilecektir.

Belediye ekmek narkı bir çuval undan 96 ekmek imal edildiğine göre tayin etmektedir. Fırıncılar buna itiraz ederek bir çuval undan 94 ekmekten fazla imal edilemiyeceğini ileri sürmüşlerdir. Fırıncılarla arası açık olan ekmek imal eden amele ise, bir husus fırında bir çuval undan 103 ekmeğe kadar imal etmişlerse de Belediye 96 ekmek imal edileceğinde ısrar etmektedir.

Buz 100 paraya satılacak

İstanbulda buzun satış ve tevzi işi dün bir müteahhide ihale edilmiştir. Belediye, buzun kilosunu müteahhide 63 santime verecek, müteahhid de şehrin her yerinde buzu halka 100 paraya satacaktır. Müteahhid, Belediyenin tespit edeceği her yerde buz bulundurmayı taahhüd etmektedir. Tevziat intizam dahilinde yapılmadığı takdirde ihale bedelinden tenzilât yapılacaktır.

İktısad ve Ticaret mektebi mezunları

Muhtelif ticaret ve devlet müesseselerinde derhal vazife aldılar

Yüksek İktısad ve Ticaret mektebinde imtihanlar sona ermiş, profesörler meclisi toplanarak kat'î neticeyi tespit etmiştir. İmtihanlarda muvaffak olan talebelerin isimleri dün mektebde ilân edilmiştir.

Bu imtihan devresinde mektebin muhtelif ihtısas şubelerinden kız ve erkek olmak üzere 44 kişi mezun olmuştur. Bu talebenin 22 si iç ticaret - maliye, 19 u banka - muhasebe, 3 ü de dış ticaret - konsolosluk şubelerinden mezun olmuştur.

Bu gençlerden askerliklerini yapmış olanlarla kız mezunlar Başvekâlet umumî murakabe heyeti, Ticaret Vekâleti murakabe teşkilâtı, İstanbul Ticaret Ofisi, Defterdarlık hesab mütehassısları bürosu, Sümer Bank fabrika ve müesseselerile Orman umum müdürlüğü işletmeleri tarafından angaje edilmişlerdir. Bunlardan maada Ticaret mektebinin devamlı talebelerinden 120 kişi de tatil aylarında, koza mıntakalarında mubayaat işlerinde çalışmak üzere, Bursa Tarım kooperatifleri tarafından vazifeye alınmışlardır.

Taksim - Yenimahalle otobüsleri

Otobüslerin dış maskelerinin kaldırılması üzerine dün akşamdan itibaren Taksimle Yenimahalle arasında işleyen otobüsler saat 24 e kadar sefer yapmağa başlamışlardır.

Ankara Müddeiumumisi şehrimizde

Ankara Müddeiumumisi Cemil Altay, mezun olarak İstanbula gelmiştir. Pazartesi günü Ankaraya dönecektir.

Devrilen kezzab damacanaları

Bir hamal ağır surette yandı, hastaneye kaldırıldı

Yahya kaptan idaresindeki motör, Sirkeci rıhtımına yanaşmış, hamallar motörde bulunan kezzab dolu damacanaları «Antalya» ambarına götürmek üzere, çıkarmağa başlamışlardır. Bu aralık, damacanalardan ikisini bağlı bulunduğu iplerin kancası, motörün kapağına takılarak, damacanalar yerlerinden oynamıştır. Ve bir anda devrilmiş, kırılmış, kezzablar da yer ve hamalların üstüne dökülmüştür.

Rıhtıma damacana çıkaran hamallardan Yusuf, ağır surette yanmış, Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır. Bu hamalın elbisesi, bir yığın paçavra haline gelmiştir. Hamallardan Mehmedle Nuri de, hafif yaralanmışlardır.

Adliye hekimi Enver Karan, yaralıları muayene etmiştir. Müddeiumumilikçe de tahkikata el konulmuştur.

MAARİFTE

İlk mekteb muallimleri İstanbuldan ayrılabilecek

Evvelce Maarif Vekâleti, ancak ilk mekteb kadın muallimlerinin, tatil aylarında mekteblerinden ayrılabilmelerine müsaade etmişti. Vekâlet dün Maarif müdürlüklerine yeni bir emir göndermiş, bu husustaki müsaadenin bütün orta tedrisat muallimlerine şamil olduğunu bildirmiştir. Bu emre göre, orta tedrisat muallimleri temmuzun 15 ine kadar istedikleri yerlere gidebilecekler ve bu müddet hitamında bulundukları yerlere avdet edeceklerdir. Buna mukabil, mekteblerde idarî işlerle meşgul olan muallimler, vazifelerinden ayrılmıyacaklardır.

Mes'ud bir nikâh merasimi

Doktor Cafer Tayyar Kankatın kızı Türkân ile mimar Sedad Çetintaşın nikâh merasimi dün saat dörtte Beyoğlu nikâh memurluğunda yapılmıştır. Törende tarafeynin pek çok tanıdık ve dostları hazır bulunmuşlardır. Genc evlilere saadet temenni ederiz.

HEM NALINA HEM MIHINA

Akdenizin garbında

Geçen mayısta harb Avrupanın garbında idi; bu mayısta ise mücadelenin ağırlık merkezi şarka ve Akdenize gelmiştir. Almanyanın İngiltereyi işgal etmek için hazırlamış olduğu muazzam hava ordusu, şimdi Giridi almağa çalışıyor. Giridde muvaffak olursa Kıbrıs, Kıbrısta muvaffak olunca da, Suriye ve Filistin, daha sonra Süveyş, modern harbin en modern şekline sahne olacak.

Bir taraftan Akdenizin şarkında İngiliz İmparatorluğunun deniz ve kara yollarına karşı büyük bir Alman taarruzu inkişaf ederken diğer taraftan Akdenizin garbında da bir şeyler hazırlanıyor. Almanlar Fransız Fasında idareyi ele almışlar. Bu haber tahakkuk ederse Vişi'nin Almanyaya büsbütün teslim olduğunu kabul etmek lâzımdır. Filvaki bir gün, Alman tayyareleri Suriye hava meydanlarına iniyor; Vişi, mütareke hükümlerine göre Almanyanın buna hakkı vardır, diyor. Ertesi gün, Almanlar Fasın idaresini ele alıyorlar. Bu Almanlar, oraya nereden gitmişlerdir? Her halde Giride gittikleri gibi havadan değil; Fransanın müsaade ve muzaharetile..... Belki bu da mütareke şartlarına uygundur.

Fransa, şimdilik, İngiltereye karşı Almanya ile beraber aktif bir tarzda harekete geçmese dahi, her istediklerine razı olmak suretile Almanyaya pasif bir şekilde yardım etmektedir. Fastaki son vaziyetin doğru olduğu tahakkuk ederse, artık, Fransanın Almanyaya mutavaat ve muzahareti, red ve inkâr edilemez bir şekilde sabit olacaktır.

Fakat mesele orada değil, Almanyanın Fasa hakim olduğu ve harbi kazandığı takdirde, bir daha oradan çıkmıyacağında da değil; bugün için böyle bir hareketin doğuracağı hâdiselerdedir. Almanyanın niyeti, İngiltereyi Akdenizin açık denizlere yol veren iki kapısından birden, Süveyş kanalından ve Cebelüttarık Boğazından mahrum etmek olduğu anlaşılıyor. İspanya da, Fransa gibi Almanya ile beraber hareket ettiği takdirde, Septe Boğazı, Cebelüttarık Kalesi sukut etmeden de kapatılabilir. Çünkü Boğazın Avrupa ve Afrika sahillerine İspanya hâkimdir.

Fransız Fasının Almanyanın eline geçmesi, Fransanın şimalî ve garbî Afrikadaki topraklarının Alman hâkimiyeti altına girmesi demektir. Bu vaziyet karşısında General Weygand'ın da bütün tahminler hilâfına seyirci kalacağı anlaşılıyor.

Fransanın bu uysallığı, İngiltereyi olduğu kadar Amerikayı da endişeye ve tehlikeye düşürecektir. Almanlar, Amerikanın karşısında bulunan garbî Afrika kıyılarına yerleşirlerse Ruzvelt buna seyirci mi kalacaktır?. İngilterenin mağlûbiyetini kendi mağlûbiyeti telâkki eden Amerikanın böyle bir vaziyette mantıkan harbe müdahale etmesi icab edecektir. Hattâ, kendi müdahalesinin müessir olabilmesi için Amerikanın, «düşmandan evvel davranmak» prensipini göz önünde bulundurması lâzımdır. Çünkü bazı hareketler vardır ki müdafaada kalmakla önlenemez; taarruza geçmek, ilk darbeyi vurmak icab eder. Fakat 515 milyonluk İngiliz İmparatorluğu gibi 130 milyonluk Amerika Cumhuriyeti de, büyük menfaatleri, büyük davaları sağlam bir surette müdafaa edebilecek büyük kuvvetler vücude getirmeği sulh zamanında ihmal ettikleri için, bir türlü taarruza geçmeğe hazır bulunmuyorlar. Şimdilik daha ziyade yediği yumruklara mukabeleden fazla, mukavemet gösteren dayanıklı ve inadcı birer boksör vaziyetindedirler. Allah çenelerine kuvvet versin.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve zıyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Korku

Hadiye İclâl

Bu sarışın, uzun boylu, cins bir tazı kadar mevzun vücudlü kadını bir başka erkeğin elinden almıştı. Onunla evvelâ bir dost gibi aylarca görüşmüş, sonra sevişmiş ve en nihayet kaçırmıştı. Öteki adamın ne yaptığını, hiç merak etmemişti bile, Çünkü zavallı koca, hakikî mağlûblara yaraşan sessizlikle ortadan silinmiş, firarilerin peşinden gelerek mücadele etmek cesaretini kendisinde bulamamıştı.

Adille Feride, görünüşte iztivaçtan zayıf, fakat aslında nikâhtan çok daha kuvvetli «beraber yaşama» ismini taşıyan karşılıklı çifte boyunduruğa başlarını sonsuz bir teslimiyetle tevdi etmişlerdi. O kadar mütekabil sevgilerile, o derece birbirlerini benliklerile dolu idiler ki dünyada kendilerinden başka mahlûkların ve insanların mevcud olduğunun farkında değilerdi.

Boğazda, Adada bir kaç haftalık otel hayatından sonra Anadolu sahilinde küçük bir köşke yerleştikleri zaman saadet ve bahtiyarlığın yedinci katına eriştikleri vehmine kapıldılar.

Feride, güzelleşmek için aynanın karşısında, avunmak için elinde bir kitab sedirin üstünde geçirdiği gündüzleri çok uzun buluyor, uykuya ve sevgiye hasredilen gecelerin nihayetsiz olmadığına teessüf ediyordu. Uzak kaldıkları İstanbulun değişik ve kalabalık muhitine, neş'eli dost meclislerine henüz hasret çekmiyorlardı. Sahfiyenin muhtelif safhaları, türlü türlü eğlenceleri şimdilik onların hayatını baştan başa işgal ediyordu. Feride, ekser günler güneşin ufka yaklaştığı anlarda, rüzgârın bir fırtınaya mukaddeme hazırlar gibi hızlı estiği zamanlarda garib bir heyecan, hazin bir halecan hissetmiyordu değil... Lâkin, kalbinde bu geniş omuzlu, dik kirpikli, keskin bakışlı, kat'î hareketli erkeğe karşı hududsuz bir itimad duyduğu için çarçabuk sükûnet buluyordu.

Adil, Feridenin benliğinde zaman zaman baş gösteren buhranın pek farkında değildi. Mademki onu seviyor, işden ve uykudan geri kalan saatlerinde onu göğsüne bastırıyordu, kadının mes'ud olmamasına ihtimal var mıydı?.

***

Bir sabah, Adil yanıldığını anladı. Terasta kahvaltı masasının başında gazetesini okurken arasıra gözleri yeni kalaylanmış bir sininin sathı gibi dalga dalga parlayan denize kayıyordu. Feride, yukarı katta giyiniyor, kısık ve elemli bir sesle delikanlının o ana kadar hiç işitmediği bir şarkıyı söylüyordu.

Aşağıya indiği zaman, Adil kadını, beklediğinden çok farklı buldu. Tatlı bir serzenişle:

— Yavrucuğum, dedi, bugün biraz mahzunsun!..

Feride şüphe ve tereddüd dolu bir iç geçirişle cevab verdi:

— Sonbaharın yaklaşması beni daima sinirlendirir!

Sofrada hep apartımandan, kaloriferden, kürkten, sinemadan, tiyatrodan bahsedildi. Genc adam, artık ona bakmıyordu. Gözlerini yere eğmiş, masanın, önüne tesadüf eden ayağının etrafında sağa sola telâş ve tehalükle koşuşan karıncaları tetkik ediyor, görünerekten birlikte geçirdikleri ayları hesablıyor, Feride de çocuklarının, daha doğrusu kocasının yanına dönmek arzularının belirir gibi olduğunu düşünüyordu. Bunları takiben aklından bekârlık, yalnız hayatına aid levhalar geçti. Bir aralık vücudünde ürpermeler dolaştı. Gözlerini Ferideni yüzüne doğru kaldırdı. Kalbi artık sevgi çırpınışlarile değil, sıkışık ve mustarib darbelerle çarpıyordu. Kendi kendine:

— Ben de diğer bütün erkekler gibi bir adamım. Feride de diğer kadınlar gibi bir kadın... Öteki de adem oğularının zâfile malûl bir insan.. Ve şüphesiz şu anda elinden bahtiyarlığını kaçırdığı, saadetini gasbettiği için meyus ve perişan!.

Birdenbire dimağında bir durgunluk hasıl oldu. Muhakeme kudretini kaybetti. Sebebsiz bir kıskanclık krizine tutulduğunu farkederek utandı. Istırabını saklayabilmek için mübalâğalı şefkat ve muhabbet tezahürleri göstermeğe koyuldu. Bu zihnî mücadeleyi gizlemek gayesile sarfettiği gayret neticesi dimağına saldıran yorgunluk sevgilisine de sirayet etmişti. Yüzünün çizgilerini bozmamak, sözlerindeki intizamını kaybetmemek için müthiş bir derunî mücadeleye girişmişti.

Feride o anda kayıdsızca esnedi. Var kuvvetile açılan çene yavaş yavaş kapandığı zaman kadının gerdanında sıralanan katmerlere, gözlerinin kenarında peyda olan buruşukluklara baktı:

— Ne çabuk ihtiyarladı:

Diye düşündü. Fakat hayalen bir an tekrar eski kocasının karşısında farzetti. O vakit bütün erkeklik hırsları, hodbinlik kaprisleri, muvakkaten uyumuş kansız hayvanların güneş görünce canlanmaları gibi, kıpırdadı, şahlandı.

Onun hırçınlıklarına, alâkasızlıkla mukabele etmeğe karar verdi.

Sabahları erken gidiyor, akşamları geç dönüyordu. Fakat avdet ettiği zaman kendini mahkûm eylediği maddî ve manevî mahrumiyetin acısını sebebsiz hiddetlerle kadından çıkarıyordu.

Gitgide bu üzüntülere dayanamıyacağını tahmin ettiği için her evden uzaklaşışında onun da başını alıp gittiğini sanıyor, her kapıdan girişinde bu acı ihtimalin hakikat olmayışı delikanlıyı hem sevindiriyor, hem de kızdırıyordu.

Ne olacaksa olmalıydı? Tereddüd ve şüphe devresinin lehinde dahi uzamasına tahammülü yoktu.

***

Bir gün, az gürültülü olduğu için kinlerin ve yeislerin tamamile boşalmasını temin edemiyen sinsi bir münakaşadan sonra Adil kapıyı hiddetle çekip dışarıya fırlamıştı. Beyni bir kurşun potası gibi kaynıyordu. Kolları yanında titreyerek sallanıyor, ayakları, yere basarken mafsallarından değil, düz ve sert kısımlarından bükülüyordu.

Arkasında telâşlı bir ayak sesi işitti. Hizmetçi Safiye kadın terliğinin tekinin ayağından fırlamasına, taarruzcu rüzgârın eteklerini savurmasına aldırmıyarak koşuyor, ellerile bir takım acaib işaretler yapıyordu.

Adil dönüp ona doğru yürüyünce birbirlerine daha çabuk yaklaştılar. Safiye, soluk soluğa iki, üç adım geride durdu:

— Ah beyefendi, diye kekeledi, gördün mü başımıza gelenleri.. Hanımefendi..

Adil, sert ve tezyifkâr:

— Hanımefendi.. dedi, eşyalarını topluyor... Gitmek istiyor, değil mi?

Hizmetçi mütereddid ve şaşkın bir kaç defa ağzını açıp kapadı, Fakat muayyen bir kelime söyleyemedi Yalnız, delikanlı ellerinin kalkıp inmesinden, vücudünde gösterdiği yerlerden Feridenin kendini kaldırıp bolkondan aşağı attığını, başından yaralanarak öldüğünü anladı.

Sağ elile yanındaki toprak duvara dayandı:

— Safiye, dedi, yüreğim ağzıma getirdin.. Birdenbire hanım kaçtı zannettim de müthiş korktum!.